

Läkartidningen 21/2 2018, vol 115

TABELL 1. Diagnostiska gränsvärden för diabetes mellitus, IFG, IGT och intermediär hyperglykemi mätt med HbA_{1c} enligt WHO [9, 10].

	Plasmaglukos mmol/l		HbA _{1c} mmol/mol
	Venöst	Kapillärt	
Diabetes mellitus			
Fastande	≥ 7,0	≥ 7,0	
Oralt glukostoleranstest (OGTT)	≥ 11,1	≥ 12,2	
HbA _{1c}			≥ 48
Sluppmässigt glukos och hyperglykemiska symtom	≥ 11,1	≥ 12,2	
Nedsatt glukostolerans (IGT)¹			
Oralt glukostoleranstest (OGTT)	≥ 7,8 och < 11,1	≥ 8,9 och < 12,2	
Förhöjt fastglukos (IFG)¹			
Fastande	≥ 6,1 och < 7,0	≥ 6,1 och < 7,0	
Intermediär hyperglykemi¹			
HbA _{1c}			≥ 42 och < 48

¹Diagnos förutsätter att diabetes ej föreligger

Läkartidningen 21/2 2018, vol 115

TABELL 2. Förslag på behandlingsmål vid diabetes mellitus typ 2.

	HbA _{1c}	Lipider ¹	Blodtryck (mm Hg)	Fysisk aktivitet + rökning	Midjemått/vikt
Nydiagnostiserad (< 10 år) – utan komplicerande sjukdomar – lång förväntad överlevnad – utan läkemedel med hypoglykemisk risk	42–48 mmol/mol	Måttlig risk 2–8 procent Ändrade levnadsvanor eller simvastatin 20–40 mg alt atorvastatin 10–20 mg	<140/85, men för unga/vid förväntad lång livslängd <130/80	Minska stillasittande Konditionshöjande aktivitet >150 min/vecka Minst 2–3 styrketräningsspass/ vecka Rökstopp	Kvinnor: < 80 cm Män: < 94 cm Gå ner minst 5 procent i vikt
Nydiagnostiserad (< 10 år) – med komplicerande sjukdomar – med läkemedel med hypoglykemisk risk	<52 mmol/mol	Hög risk 8–20 procent simvastatin 20–40 mg alt atorvastatin 10–20 mg	<140/85 Vid nefropati: <130/80	Anpassad aktivitet enligt ovan Rökstopp	Kvinnor: < 80 cm Män: < 94 cm Gå ner minst 5 procent i vikt
Lång duration och/eller problem med att uppnå lägre värden på grund av biverkningar eller hypoglykemisk risk	53–69 mmol/mol	Mycket hög risk Över 20 procent atorvastatin 40–80 mg alt rosuvastatin 20–40 mg	<140/85 Vid nefropati: <130/80	Anpassad aktivitet enligt ovan Rökstopp	Kvinnor: < 88 cm Män: < 102 cm Gå ner minst 5 procent i vikt
Sköra patienter med kort förväntad överlevnad	Inget HbA _{1c} -mål: Undvika symtom på hypo-/hyperglykemi	Inte ändamålsenligt	<150/90 Observans på hypotoni	Minska stillasittande Promenader för välbefinnande	Inte ändamålsenligt Observans på undernäring

¹Målet för behandling av lipider baseras på Nationella diabetesregistrets riskmotor (www.ndr.nu/#/risk) för kardiovaskulär risk över 5 års tid. Statindos baseras på kalkylerad risk. LDL rekommenderas inte som mål utan som ett underlag för dialog med patienten om behandlingsfölsamhet [27].

Läkemedelsverket nr 4, årgång 28, oktober 2017

Tabell III. Patientgrupper/situationer där särskilda överväganden bör göras vid val av glukossänkande läkemedel.

Metformin är förstahandsval och utgör basbehandling om inte kontraindikation föreligger, till exempel gravt nedsatt njurfunktion eller katabola tillstånd.				
Typ 2-diabetes och samtidigt:	Lämpligt läkemedelsval som tillägg eller alternativ till metformin	Läkemedel som kan övervägas som tillägg eller alternativ till metformin	Tveksamt/olämpligt läkemedelsval	Kommentar
Symtomgivande hyperglykemi	Insulin			Omrövas när stabil, god glykemisk kontroll uppnåts.
Manifest kardiovaskulär sjukdom	Empagliflozin Kanagliflozin Liraglutid	Pioglitazon DPP-4-hämmare Insulin		Empagliflozin, kanagliflozin, liraglutid och pioglitazon har i studier visat kardiovaskulär fördel över placebo. För pioglitazon dock i ett sekundärt effektmått, varför resultatet ska tolkas med försiktighet. Observera att pioglitazon är kontraindicerat vid hjärtsvikt. DPP-4-hämmare och GLP-1-receptoragonisten lixisenatid är kardiovaskulärt neutrala.
Hjärtsvikt	Empagliflozin Kanagliflozin	Samtliga läkemedelsgrupper, med undantag för pioglitazon och saxagliptin.	Pioglitazon Saxagliptin	Diuretisk effekt gemensam för klassen SGLT-2-hämmare. Vid behandling med SGLT-2-hämmare, försiktighet hos patient med risk för fotogran.
Bristande insulinproduktion med ogynnsam viktneigång och höga P-glukosvärden	Insulin		Övriga	Överväg annan diagnos (typ 1, pankreasinsufficiens av annat skäl). Kontroll av stimulerad C-peptid kan ge vägledning. Vid katabola tillstånd bör insulin användas som basbehandling.
Uttalad fetma	GLP-1-RA SGLT-2-hämmare Akarbos	DPP-4-hämmare	Insulin SU Meglitinider Pioglitazon	
Oproportionerligt höga doser insulin i förhållande till BMI	Pioglitazon	DPP-4-hämmare GLP-1-RA		Pioglitazon lämpligt för patienter med insulinresistens utan fetma om inga kontraindikationer finns för detta preparat.
Behov av att ta särskild hänsyn till risk för hypoglykemi	Samtliga utom insulin, SU och meglitinider		Insulin SU Meglitinider	
Nedsatt njurfunktion (GFR < 60 ml/min) Observera att metformin är kontraindicerat vid GFR < 30 ml/min	DPP-4-hämmare Insulin	Meglitinider Pioglitazon	Övriga	Se även avsnittet Patienter med typ 2-diabetes och nedsatt njurfunktion och Tabell VII: <i>Dosering av glukossänkande läkemedel (exklusive insulin) vid nedsatt njurfunktion</i> . Försiktighet med pioglitazon vid gravt nedsatt njurfunktion på grund av risk för vätskeretention och hjärtsvikt.
Steroidbehandling i dos som påverkar blodsockret	Insulin			Används vid symtomgivande hyperglykemi när dosökning av ordinerad glukossänkare är otillräcklig.
Behandling med antipsykotiska läkemedel	Läkemedel med viktreducerande eller viktneutrala egenskaper, se Tabell IV .		SU	Antipsykotiska läkemedel ensamt, i synnerhet om det är kombinerat med ohälsosamma levnadsvanor, kan medföra en ogynnsam metabol situation. Viktneutrala eller viktreducerande läkemedel är att föredra. Veckoberedning av GLP-1-RA kan ge ökad följsamhet till behandling.